

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

9 ncu Birleşim

24 . 11 . 1964 Salı

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	204:205	
2. — Gelen kâğıtlar	205	
3. — Yoklama	206	
4. — Seçimler	206	
1. — Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi	206:207	
5. — Sorular ve cevaplar	207	
A). Sözlü sorular ve cevapları	207	
1. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan Eğitim fakültelerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/270)	207	
2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni kayıt ve kabul şartlarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/271)	207:208	
3. — Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulanmakta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak bir üst sınıfa devam hakkına		
dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277)		208
4. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havâlisinde son depremde zarar gören vatandaşlara ne gibi yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/283)		208
5. — Cumhuriyet Senatosu Elâzığ Üyesi Celâl Ertuğ'un, Sovyet Rusya ile kültürel alanda münasebetler tesisine dair sözlü sorusu ve Başbakan adına Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in cevabı (6/284)		208:211
6. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bâzılarını hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285)		211
7. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Siirt ilinde cereyan eden hâdiselere dair sözlü sorusu ve İçişleri Bakanı Orhan Öztrak'ın, cevabı (6/286)		211:213
8. — Cumhuriyet Senatosu Tekirdağ Üyesi Cemal Tarlan'ın, memleketimizde yetişen bâzı mahsullerin değer pahasına		

Sayfa	Sayfa
satılmasına dair sözlü sorusu ve Tarım Ba- kkanı Turan Şahin'in cevabı (6/289) 214:217	yönetim kurullarına dair yazılı soru öner- gesi ve Sanayi Bakanı Muammer Erten'- in cevabı (7/154) 218
9. — Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tıgrel'in, Devrim yazı- ları adlı esere dair Adalet Bakanından söz- lü sorusu (6/290) 217	2. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üye- si M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı yönetim kurullarına inhası yapılan üyelere dair, yazılı soru önergesi ve Sanayi Bakanı Mu- ammer Erten'in cevabı (7/175) 218:219
10. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üye- si Sâkıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakan- lara dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/291) 217	3. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üye- si M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı yönetim kurullarına inhası yapılan üyelere dair, ya- zılı soru önergesi ve Ticaret Bakanı Fennî İslimyeli'nin cevabı (7/176) 219
11. — Cumhuriyet Senatosu Kastamo- nu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklar- da ne miktarda yevmiyeli memur bulundu- ğuna dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/292) 217	4. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bölge müdürlük- lerinin Kastamonu'ya nakline dair yazılı soru önergesi ve Köy İşleri Bakanı Lebit Yurdoğlu'nun cevabı (7/180) 219:220
<i>B) Yazılı sorular ve cevapları 218</i>	
1. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üye- si M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı şirketlerin	

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi okundu, bilgi edinildi.

Tabii Üye Suphi Gürsoytrak'ın Bütçe ve Plân Komisyonundan istifası okundu, bilgi edildi.

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için yapılan seçimde üyelere yeter oyu alamadı. Verilen önerge üzerine seçime gelecek birleşimde devam olunması kabul edildi.

İzmir Üyesi İzzet Birand'ın, memleketimizi ziyaret eden Alman Parlâmento Heyetinin karşılanması merasimine dair sözlü sorusuna Dışişleri Bakanı Vekili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır;

Bolu Üyesi Rahmi Arıkan'ın, Düzcü kazasının Yakabaşı köyündeki bir hâdiseye dair sözlü sorusuna İçişleri Bakanı Orhan Öztrak;

Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun, 1/3 Senato seçimlerine dair sözlü sorusuna Başbakan adına Devlet Bakanı Nüvit Yetkin,

İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, Dışişleri Bakanının İspanya ziyaretine dair sözlü sorusuna Dışişleri Bakanı Vekili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır cevap verdiler.

Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, 1964 senesi hasat mevsimine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu, soru sahibi iki birleşim hazır bulunmadığından, yazılı soruya çevrildi.

İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, 270, 271;

Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun 277 sayılı sözlü soruları ilgili bakanların;

Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın 274 sayılı sözlü sorusu ilgili bakan ve soru sahibinin bu birleşimde hazır bulunmaması sebebiyle gelecek birleşime bırakıldı.

İlgili bakanların isteği üzerine;

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Osman Köksal'ın 280 ve

Kocaeli Üyesi Rifat Özdeş'in 281 sayılı sözlü sorularının cevaplandırılması için birer ay mchil verilmesi kabul edildi.

Vakit gecikmiş bulunduğundan 24 . 11 . 1964

Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan
Enver Aka

Kâtip
Kırklarile
Ahmet Naci Arı

Kâtip
Bolu
Sırrı Uzunhasanoğlu

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, arsa vergilerine dair sözlü soru önergesi, Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. (6/295)

2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat'ın, Ordu'daki sağlık hizmetlerine dair sözlü soru önergesi, Millî Savunma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/296)

3. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, trafik kazalarına karşı alınan tedbirlere dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığınla gönderilmiştir. (6/297)

4. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi I. Cenap Ege'nin, Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okuluna dair sözlü soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/298)

5. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi kliniklerine dair sözlü soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/299)

Yazılı soru

1. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzaal'ın, 1964 senesi hasat mevsimine dair yazılı soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/183)

2. — GELEN KAĞITLAR

Tasarı

1. — Sıtmannın imhası hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarılarının Millet Meclisince kabul olunan metni (M. Meclisi 1/419, C. Senatosu 1/429) (İçişleri, Anayasa ve Adalet, Sosyal İşler ve

Bütçe ve Plân komisyonlarına)

Tezkereler

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın yasama dokunulmazlığı hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/375) (Anayasa ve Adalet Komisyonuna)

3. — YOKLAMA

9 neu Birleşime katılmıyan üyeleri gösterir yoklama tutanağı

1. Bâki Güzey (Bursa)
2. Mehmet İzmen (Giresun)
3. Şeref Kayalar (Bursa)
4. Sadi Koçuş (Cumhurbaşkanınca S. Ü.)
5. Osman Köksal (Cumhurbaşkanınca S. Ü.)
6. Sahir Kurutluoğlu (Cumhurbaşkanınca S. Ü.)
7. Nadir Nadi (Cumhurbaşkanınca S. Ü.)

8. Cahit Okurer (İzmir)

9. Talât Oran (Bilecik)

10. Ziya Nami Şerefhanooğlu (Bitlis)

11. Ahmet Yıldız (Tabii Üye)

12. Reşat Zaloğlu (Trabzon)

Yukarıda adları yazılı üyeler Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 24 . 11 : 1964 tarihli 9 neu Birleşimine katılmadıkları tesbit edilmiştir.

Kâtip

Kudret Bayhan

Kâtip

Sırrı Uzunhasanoğlu

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Enver Aka

KATIPLER: Kudret Bayhan (Niğde), Mustafa Yılmaz Inceoğlu (Afyon Karahisar)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz var, dokuzuncu birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ayrıca yoklama yapılacaktır.

4. — SEÇİMLER

1. — Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi.

BAŞKAN — Anayasa Mahkemesi asıl üye seçiminin 14 ncü turuna başlıyoruz.

Şimdi, Tasnif heyeti için, kur'a çekiyorum:

Nevzat Özerdemli?... Yok.

Ahmet Çekemoğlu?... (Yok sesleri.)

Hasan Kangal

Osman Saim Sarıgöllü?... Yok.

Rahmi Arıkan?... Yok.

Ömer Lûtfi Bozçalı

Emanullah Çelebi?... Yok.

Muallâ Akarca?... Yok.

Âkif Tekin

Efendim seçime nereden başlayacağımıza dair isim çekiyorum. Tefvik İnci (Tefvik İnciden başlanmak suretiyle adlar okunarak oylar toplandı)

BAŞKAN — Oylarını kullanmıyan?

Oylama muamelesi bitmiştir.

Anayasa Mahkemesi asıl üye seçimi için yapılan oylamanın neticesini arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesine asıl üyelik için yapılan seçime (120) üye iştirak etmiş ve netice-

de ilişik listede adları yazılı zevat karşılarında yazılı oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Cumhurbaşkanıca S. Ü.	İzmir
Hasan Kangal	Ömer Lûtfi Bozçalı

Üye
Antalya
Âkif Tekin

1. Fevzi Muhip Alperen	6
2. Reşat Bayramoğlu	4
3. Hilmi Ergun	2
4. Kavni Nedimolğu	56
5. Senai Olgaç	44
6. Atillâ Yurdakul	6
7. Rüsen Genç	1
8. Boş	1

BAŞKAN — Efendim, oylama neticesinde bir sonuç alınamamıştır. 15 ncü tura devam edeceğiz.

Oylama sırası için ad çekiyoruz;

Turan Kapanlı (Sakarya)

(Turan Kapanlı'dan başlanarak, adlar okunmak suretiyle oylar toplandı).

BAŞKAN — Oylarını kullanmıyan?... Oylarını kullanmıyan?... Yok. Oylama muamelesi bitmiştir.

(Oylama tasnifi yapıldı)

BAŞKAN — Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için yapılan seçimin 15 ncü turuna 88 iştirak vardır. Oylama sonuçlarını okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesine asıl üyelik için yapılan seçime (88) üye iştirak etmiş ve neticede ilişik listede adları yazılı zevat karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Üye	Üye
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	İzmir
Hasan Kangal	Ömer Lütüfi Bozçalı
	Üye
	Antalya
	Âkif Tekin

1. Fevzi Muhip Alperen	5
2. Hilmi Ergun	1
3. Kevni Nedimoğlu	33
4. Senai Olgaç	34
5. Atilla Yurdakul	10
6. Ahmet Salih Çelebi	2
7. Boş	2
8. Boş zarf	2

BAŞKAN — Bu hususta üç önerge vardır, ayrı okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi üye seçiminin, Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçimi gününe bırakılmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu
Nusret Tuna

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Oylar dağılmış ve bu şekilde netice alınması imkânsız hale geldiğinden oylamanın gelecek haftaya bırakılmasını arz ve teklif ederim.

İstanbul
Hasan Ekrem Özden

Senato Başkanlığına

Partilerarası bir anlaşma olmadan tur devamının bir netice vermeyeceği kanaatindeyim.

Anlaşmaya varıldığı günü takibeden ilk toplantıya seçimin talikini gündemin diğer madde-

lerine geçilmesini arz ve teklif ederim.

Ankara
Mansur Ulusoy

SUAD HAYRİ ÜRGÜPLÜ (Kayseri) — Sayın Başkan, önergeler hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ürgüplü, buyurun.

SUAD HAYRİ ÜRGÜPLÜ (Kayseri) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesine Cumhuriyet Senatosunca seçilen üyelikte vukubulan inhilâl üzerine bir üye seçmek için bize müracaat edilmiştir. Bu inhilâl hemen hemen bir seneye yaklaşmaktadır. Halbuki yine bizim kabul ettiğimiz Anayasa Mahkemesi Kanununa göre bu hususta vukubulacak inhilâlin bir ay zarfında tekrar seçimi yapılarak doldurulması icabeder. Cumhuriyet Senatamızın bu sarıh hüküm karşısında bir seneye yakın bir zamandır bu seçimi intacedemesi ve her toplantı sonunda arkadaşlarımızın reylerin vaziyetini gördükten sonra bir imkân aramak için önerge vermeleri doğrudur. yalnız reyleri tetkik edersek görürüz ki, iki büyük parti Senatamızda iki zat üzerinde kararlı bir halde rey kullanmaktadır. Binaenaleyh bu durumda Anayasa Mahkemesi Kanununun bize emrettiği vazifeyi yerine getirmek için bu iki partinin hakikaten grup başkanlarının birleşerek ve artık başka turlara mahal vermeden, kanunun emrettiği vazifeyi başarmamızı tensip buyurmalarını ve arkadaşlarımızın da bu işi ciddiyetle almalarını rica etmeyi huzurunuzda arz etmeyi vazife bilirim.

BAŞKAN — Her üç önerge de Anayasa Mahkemesine asıl üye seçiminin gelecek birleşime bırakılmasını istemektedir. Aynı mealdedir. Oylarınıza arz ediyorum, seçimin gelecek birleşime kalmasını kabul edenler lütfen işaret etsinler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sorulara geçiyorum. Soru bir.

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan Eğitim fakültesine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/270)

BAŞKAN — Sayın Cahit Okurer... Yok. Sa-

yın Millî Eğitim Bakanı... Yok. Gelecek birleşime kalmıştır.

2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni

kayıt ve kabul şartlarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/271)

BAŞKAN — Bu da aynı durumdadır; gelecek birleşime bırakılmıştır.

3. — *Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulanmakta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak bir üst sınıfa devam hakkına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277)*

BAŞKAN — Sayın İnceoğlu, burada, Sayın Millî Eğitim Bakanı yok. Gelecek birleşime bırakılmıştır.

4. — *Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havâlisinde son depremde zarar gören vatandaşlara ne gibi yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakanından sözlü sorusu (6/283)*

BAŞKAN — Sayın Haydar Tunçkanat burada, Sayın Başbakan? Yok. Gelecek birleşime bırakılmıştır.

5. — *Cumhuriyet Senatosu Elâzığ Üyesi Celâl Ertuğ'un, Sovyet Rusya ile kültürel alanda münasebetler tesisine dair sözlü sorusu ve Başbakan adına Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in cevabı (6/284)*

BAŞKAN — Sayın Celâl Ertuğ, burada. Sayın Başbakan adına Dışişleri Bakanı cevap verecek. Dışişleri Bakanı, burada Soruyu okutuyorum.

28 . 10 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sözlü sorunun Başbakan tarafından cevaplandırılmasını saygı ile arz ederim.

Elâzığ Senatörü
Celâl Ertuğ

1. Sovyet Rusya ile kültürel alanda münasebetler tesisi yolunda anlaşmalar yapılacağını Dışişleri Bakanı açıklamıştır.

İki ayrı ideoloji rejimi arasında öğretim, ilim adamları mübadelesi talebe mübadelesi gibi hususları da ihtiva eden bu kültürel temasların mahiyeti hakkında izahat verilmesini saygılarımla arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Celâl Ertuğ

BAŞKAN — Sayın Bakan.

BAŞBAKAN ADINA DIŞİŞLERİ BAKANI FERİDUN CEMAL ERKİN — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun muhterem üyeleri, Sayın Senatör Celâl Ertuğ arkadaşımızın Sovyetler Birliği ile yapılan Kültür Anlaşması ve bu Anlaşmaya dayanılarak vukubulacak kültürel temaslar hakkında, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği sözlü soruyu, Başbakan adına cevaplandırmak üzere huzurumuzda bulunuyorum.

Sovyet idarecileriyle görüşmelerde bulunmak üzere, Başkanlığım altındaki heyetimizin, bu kere Moskova'ya vâkı ziyareti esnasında, Sovyetlerle imzaladığımız Kültür Anlaşmasının, belli başlı hükümleri, basında nesredilmiş ve malûmunuz olmuştur. Görüleceği üzere, bu Anlaşmada, öğrenci mübadelesi derpiş edilmiş değildir. Şimdiye kadar olduğu gibi sanatçı mübadelesi yapılacaktır. İlim adamları karşılıklı ziyaretlerde bulunacaklardır. Spor temasları olacaktır.

Esasen Sovyetler Birliği ile memleketimiz arasında, bu neviden kültürel temaslar, son bir kaç senedir, aramızda bu hususta bir Anlaşma bulunmadığı halde, vukubulmakta, normal bir şekilde gelişmekte idi. Anlaşmanın imzasına kadar, bu münasebetler, senelik programlar halinde tanzim ediliyordu. Anlaşma, kültürel münasebetleri, etraflı şekilde tanzim ederek, bunların daha muntazam bir şekilde cereyanını sağlamak gayesini gütmektedir.

Muhterem arkadaşlar; sanat ve ilimle, ideoloji arasında, bir fark gözetmek lâzımdır. Bu sonuncu noktada, Hükümetimiz, ötedenberi idame ettire geldiği teyakkuzunu, muhafaza etmektedir. Sanat ve ilim lisanı ise, milletlerin müşterek dilidir. Belirtmek isterim ki, ilim ve kültür alanının cihanşümul mahiyetini, ve beşeri vasfını bu şekilde anlıyan bir çok Batı memleketleri, başta Birleşik Amerika olmak üzere, Sovyetler Birliği ile, bizim bu kere bir Anlaşma ile tanzim eylediğimiz mahiyette temasları daha çok geniş ölçüde, öteden beri idame etmekte ve geliştirmektedirler.

Hükümetimiz, Sovyet Rusya ile memleketimiz arasındaki kültür münasebetlerinin gelişmesini, kurulan «iyi komşuluk münasebetleri» çerçevesi içinde mütalâa etmektedir. Genel olarak, kültür anlaşmalarının, tamamıyla kültürel gayelere hizmet etmesi gerektiğine inaniyo-

ruz. Sovyetler Birliği ile akdettiğimiz Kültür Anlaşmasının, iki memleketin sanatçıları, ilim adamları ve sporcuları için faydalı temaslara yol açmasını ümit ve temenni etmekteyiz.

Maruzatım bu kadardır.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Ertuğ.

CELÂL ERTUĞ (Elâzığ) — Sayın Başkan, muhterem senatörler; Sayın Dışişleri Bakanımızın Sovyet Rusya ile yapılan kültürel Anlaşma konusunda verdiğiniz sözlü soruma Başbakan adına verdiği cevaba arzı teşekkür ederim.

Bu konuda evvelâ şu noktaya temas etmek isterim ki, bu konuyu asla sansasyonel olduğu veya her hangi bir istismar vesilesi yapmak için buraya getirmiş değilim. Bu konu efkârı umumiyede büyük bir alâka uyandırmıştır. Sovyet Rusya ile iyi komşuluk münasebetlerinin tesisi, elbette ki, diplomatik temaslarmızda iyi komşuluk emarelerinin hâkim olması hepimizi memnun edecek bir davranıştır. Ancak Sayın Dışişleri Bakanının bu kere Moskovaya yaptığı seyahatte oradan âdetâ sadece bir kültürel Anlaşma imza etmek suretiyle dönmüş olması umumi efkârda derin bir iz bırakmıştır. Buyuruyorlar ki, «Sovyet Rusya ile yapılan kültürel Anlaşması sadece sanat mübadelesi, ilim adamları arasındaki karşılıklı temaslara ve sportif münasebetlere munhasır kalacaktır. Esasen bunlar bugüne kadar da yapılmakta idi. Bunu bir anlaşma ile, bir protokol ile tesbit etmiş bulunmaktayız.»

Eğer bu münasebetler hakikaten bu sınırlar içerisinde ise bu, bizi memnun edici bir cevaptır. Ancak buyurdıkları kültürel münasebetler namı altında yine müphem kalan bir taraf mevcuttur.

Muhterem senatörler, Sovyet Rusya ile kültürel sahada münasebetlerimizin anlaşmaya bağlanması hakikaten üzerinde dikkatle durması icabeden bir konudur. Çünkü biz biliyoruz ki, bütün dünya biliyor ki, Sovyet Rusya'da fikir hürriyeti yoktur. Fikir hürriyeti kuvvetli bir siyasi kontrol altındadır. O halde, Sovyet Rusya'nın fikir mahsullerini, kültürel deyince bendeniz sadece fizikî kültür değil, manevi kültürü dikkate alıyorum. Kültür deyince bunun içine fikir mahsullerini de koymaya imkân yoktur. Meselâ tiyatro, opera, bale gibi... Güzel

sanat sahasındaki karşılıklı münasebetleri bir tarafa bırakabiliriz. Ama hattâ tiyatro için de düşünülebilir. Malûmuâlinizdir ki, Sovyet Rusya'da sanat, sanat içindir mülâhazası bir tarafa itilmiş, sanat bir ideoloji içindir prensibi ikame edilmiştir. Her sanat eserinde muhakkak bolşevizmin, yahut marksizmin bir rengi, bir kokusu mevcuttur. O halde, daima bir komünizm patenti taşıyan fikir mahsullerini biz bünyemize kabul edeceğiz ve biz de onlara demokratik havanın eserlerini götüreceğiz. Bu suretle siz onları onlarda bizi rejim sahasında tadile çalışılacak gibi bir şey saklıdır, bunun altında, saklıdır, diyorum, çünkü verdikleri misalde bu vardır. Sayın Bakanın, Amerika ve hattâ Avrupa Konseyi Kültür Komisyonu bu kararı almıştır. Avrupa'nın bazı devletleri Rusya'ya bu kabil sanat heyetlerinin gönderilmesini lüzumlu görmüştür. Amerika Rusya'ya bir sanat heyeti gönderirken oraya demokratik, hayatın serbesti içinde yaşayan devletlerin sanat seviyelerinin kendilerinden daha geri olmadığını göstermek için gönderiyor. Çünkü bugün Rusya çok kapalı bir memlekettir. Rusya bir duvar ile çevrilmiştir. Bu memleketin içindeki fikir mahsulleri dışarıya çıkamaz. Ve onun için de yaşayamaz insanlar o cemiyetin dünyanın en mesut, en bahtiyar cemiyeti olduğuna inanmışlar, inandırılmışlardır. Çünkü bu demir duvarın ötesinde başka bir âlemin mevcudiyetinden haberdar değillerdir. O halde, orada büyüyen ve orada doğan fikir mahsullerine kapılarımızı açmakta dikkatli olmamız lâzımdır. Buna halkımız yoktur, kanunlarımız menetmiştir. Komünist renkli mahsulleri kanun dışı edilmiştir, memlekete sokulmaz, sokulamaz. Yasaktır, bulunduğu yerde takibat yapılır.

Bendeniz 1964 senesinde Moskova'ya giden bir ilim heyetinin arasında buldum ve size arz edeyim ki, temas ettiğim üniversite hocalarının hiç birisiyle yalnız konuşmak imkânına sahibolamadım. Ben bir teknik adamım. Tıp dalında konuşacağım insanlarla ne konuşabilirim? Gittiğim, ziyaretinde bulunduğum profesörler benim konuştuğum yabancı dillerden Fransızca ve İngilizceyi bilmelerine rağmen mutlaka üçüncü bir şahıs vardı yanımızda. Mutlaka konuşmalarımız Rusçaya çevrildikten sonra temas edebiliyorduk. Bun-

ların her hangi bir dille konuşmaları yasaktı. Hattâ nezaketen çağrıldığı yemeklerde dahi bir kontrol mevcuttu. Rusya'da bugün malûmûlileriniz kütüphanelerde yalnız Rusça yazılı kitaplar vardır, başka dilden kitap yoktur. Dünyada çıkarılan kitaplar muayyen bir kontrolden geçirildikten sonra Rusçaya tercüme edilir ve öylece kütüphanelere ve okumaya terk edilir. O halde gerek ilim sahasında, gerek sanat sahasında ve toplumu ile fikir sahasında gayet kuvvetli siyasi bir kontrol mevcuttur, Rusyada. Şimdi sanat sanat için değil, sanat bir gaye içindir, diyen fikir hareketlerini, fikir hürriyeti bakımından tahdideden, kültür eserlerine mutlak bir damga koyarak İhraceden bir memleket ile kültürel anlaşma yapılıyor ve bu umumî efkârda, haklı bir reaksiyon uyandırıyor. Bunun içindir ki, biz bu kültürel anlaşmanın hudutlarını, mahiyetini ve sınırlarını sormak ve efkârı umumiye önünde bu meseleyi açıkça konuşmak, efkârı umumiye için bu merakıtan kurtarmak için sualimi sormuş bulunuyorum. Bakanın verdiği izahat, bizim bu meseledeki kontrolümüzün de, sabit olduğu üzere mahdut bir sahaya munhasır kaldığını ifade etmişlerdir. Buna memnun olmamak mümkün değildir. Ancak arz ettiğim gibi, Rusya ile yapacağımız ilmî münasebetlerde dahi, oranın iç manzarasını arz ettim, ne dereceye kadar sahavet gösterebiliriz, bunu da takdirlerinize bırakıyorum.

Yine, Bakanın izahatından öğreniyoruz ki; burada birtakım kürsüler açılacakmış. Bu, Rusça dilini öğretme kürsüsü olabilir. Ama bu zaten üniversitemizin filoloji şubesinde vardır, bunun dışında Rus tarihi ve Rus fikriyatını tedris edecek kürsüler açılacaksa, bunu da öğrenmemiz ve bunun da efkârı umumiye bildirilmesinde fayda vardır.

Rusya ile yapacağımız kültürel anlaşmanın bize diplomatik sahada yapacağımız teşebbüslerde yardımcı olacağı kanaatine asla katılmıyorum. Eğer Moskova ziyaretinin gayesi Kıbrıs mevzuunda Rusya'nın yardımını sağlamak idi ise; bu sahada bize yapılacak yardımda bir kültürel anlaşma ile bir taviz verdi isek, ki buna ihtimal vermiyorum, bu tabii tanınmış, kıymetli bir diplomat olan Dışişleri

Bakanımızın da asla tasvip etmeyeceği bir inanış ve anlayıştır, kanaatindeyim. Şu halde biz sorumuzun cevabını şu şekilde almış bulunuyoruz. Rusya ile yapılan kültürel anlaşmanın sınırları dardır. Bugüne kadar yapılan spor temasları, güzel sanat mensuplarının ziyaretleri gibi karşılıklı ziyaretlerden ibarettir. Talebe mübadelesi olmayacaktır. Üniversitelerimizde Rus kültürünü yayan bir kürsü açılmıyacaktır.

Bilhassa Sayın Bakan şu noktayı belirtmediler, rica edeceğim lütfen izhar etsinler.

Rusyada fikir mahsullerinin Türkiye'ye serbestce girmesi terviç edilmişmidir? Temenni ederim ki, böyle bir kapı açılmamıştır. Ve Marksist zihniyet taşıyan yazılı eserlerin Türkiye'ye girmesi gibi bir şeyi taahhüt edilmemiştir. Sayın Bakana ve temsil ettikleri Sayın Başbakana teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

BAŞBAKAN ADINA HARİCİYE BAKANİ FERİDUN CEMAL ERKİN — Muhterem arkadaşlarım, Muhterem Senatör Celâl Ertuğ arkadaşımız sözlerine; Moskova seyahatinden sadece bir kültür anlaşması ile avdet ettiğim intibai hasıl olduğunu ifade buyurdular.

Bundan birkaç gün evvel vermiş olduğum izahattan da anlaşıldığı ve hile, ben buraya Moskova'da imza ettiğimiz kültür anlaşmasının etimmiyetini çok aşan birtakım yüksek prensipler üzerinde Soyvetlerle vardığımız mutabakatı gösterdim kanaatinde idim. Ve bu kanaat yalnız benim tarafımdan değil, efkârı umumiyenin büyük bir çevresi tarafından, büyük bir kısmı tarafından paylaşılmaktadır. Şimdiye kadar rastgeldiğim yalnız dostlarımız değil, hâтта bazı tanıdığım insanlar dahi Rusya ile yapılan temasların fevkâlade yapıcı ve fevkâlade şevindirici olduğunu bunlar bana cemilekâr sözlerle ifade etmişlerdir.

Yapılan kültürel anlaşmanın vasfı altında katiyen müphem bir cephe yoktur. Kendilerini tekrar temin ve tatmin etmek isterim ki, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra yapılacak mübadelelerde ideoloji mevzuları katiyen yer almayacaktır. Kültürel temasları nasıl olacak? Biraz evvel izah ettiğim gibi, üniversitelerde sadece lisan kürsüsü ihdas edilecek ve bu kürsü katiyen tarih, edebiyat, ideolo-

ji mevzularına şamil olmayacaktır. Bilginler ziyaretler yapacaklardır. Artist teatisi şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da devam edecek. İki taraf mutabık bulunduğu takdirde mevcut eski eserlerden müteşakkil sergiler tetiplerceek, artistik filmler teati edilecek, Meselâ; opera üzerine yapılmış bir film buraya gelecek, bizimkiler de o tarafa gidecek.

Kıtap, dergi meselesine gelince; kitap, dergi mübadelesi munhasıran ilmi sahalarda, fizik sahasında, fen sahasında olacak ve Muhterem Celâl Tefvik Karasapan arkadaşımın da geçen gün vaki olan teklifi ile kendisini temin ettiğim gibi, bu kitaplar esasen anlaşmada Üniversitelere ve millî kütüphanelere gönderilecek, diyerek anlaşmada yer almıştı. Bundan sonra bu şekilde gelecek kitapları biz, Hariciye'de alıp âlimlerimiz, müthassislarımız tarafından muayene ve tetkik ettirildikten sonra millî kütüphanelere ve Üniversitelere yollayacağız.

Spor temasları yapacağız. Tertip ettiğimiz temaslar bunlardan ibarettir.

Tiyatro trupları gelirse ne yapacağız, diyorlar, oynayacakları piyesler üzerinde evvelâ ilki tarafın mutabakata varması lâzım. Eğer memlekette gösterilmesine, oynanmasına, cevap gösterilmeyecek, verilemeyecek piyeslerin oynanmasını teklif edecek olurlarsa tabiatıyla bunları reddedeceğiz. Demin söylediğim gibi fikir mahsullerinde kabul edecek değiliz. Muhterem senatör kaani olsunlar ki, memleketimizin şiarı olan hürriyet ve demokrasiye zedeleyecek hiçbir eser, fikir mahsulü memleketimize sokulmayacaktır. Biraz evvel söyledim gibi kültür temasları ve mübadeleleri evvelce de vukubulmakta idi. Bugün bunları bir parça daha şümullendirmiş olduk. Artistik temaslar, ve artist mübadeleleri bundan sonra da belki şimdi olduğundan daha büyük ölçüde yapılacak. Fakat bunlardan hiçbirisinin memleketimizin fikriyatını memleketimizin rejimini, memleketimizin siyâsi şurunu zedeleyecek tarafı olmamasına, anlaşmada dikkat ettiğimiz gibi, fiilî tezahürleri üzerinde de fevkâlade hassas bulunacağımız bir mevzu olacaktır.

Bu izahatımın muhterem senatörü tatmin etmiş olmasını temenni ederim. Başka soruları hususlar varsa onlara da cevap vermeye hazırım.

BAŞKAN — Efendim, soru cevaplandırılmıştır.

6. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bâzılarını hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285)*

BAŞKAN — Soru sahibi Sayın Kırdar, buradalar mı? Burada. Millî Eğitim Bakanı Sayın Öktem yoklar, soru gelecek birleşime bırakılmıştır.

7. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Siirt ilinde cereyan eden hâdiselere dair sözlü sorusu ve İçişleri Bakanı Orhan Öztrak'ın cevabı (6/268)*

BAŞKAN — Soru sahibi Sayın Özden buradalar mı? Buradalar. İçişleri Bakanı Sayın Öztrak buradalar, soruyu okutuyorum.

30 . 10 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

1. Siirt ilinde Hekimo çetesinin dağa kaldırdığı üç vatandaşın birisinin hunharcı öldürülmesi diğer ikisinin beş günlük işkenceden sonra serbest bırakılmaları,

2. Hekimo çetesinin Barzaniye yardım için köylülerimizi haraca bağladığı,

3. Diyarbakır'dan Bitlis'e giden Ziraat Bankası kamyonetinde bulunan 2 milyon lirayı almak için kendilerine jandarma süsü veren şakilerin silâh kullanmaları,

Hususları, birbirini takibeden basında yer almış ve geniş yankılara yol açmıştır.

Cereyan eden bu ve buna benzer olaylar karşısında İçişleri Bakanlığınca ne gibi tedbirler alınmıştır? Suçlular hakkında ne muamele yapılmıştır?

Yukardaki hususların İçişleri Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi üstün saygılarımla rica ederim.

Cumhuriyet Senatosu
İstanbul Üyesi
Ekrem Özden

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ORHAN ÖZTRAK (Te-
kirdağ Milletvekili) — Sayın Başkan, değerli
senatörler.

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem
Özden'in, Siirt'de dağa adam kaldırma ve Bit-
lis Ziraat Bankasına Diyarbakır'dan getirilen
iki milyon liranın yolda gasbına teşebbüs ola-
yına dair sözlü soru önergesine cevap arz ediyö-
rum.

1. Siirt'in Erub ilçesinin Akdikên (Salpa-
na) köyünde ikamet eden Hacı Mehmet Elçiçek,
bir kız isteme meselesinden dolayı husumet bes-
lediği Hacı Cemil Yumsağ ile bir çoban mese-
lesinden arası açık bulunan Hacı Yusuf Dün-
dar'dan intikam almak gayesiyle, Erub ilçesi-
nin Rahine köyünden cezaevi firarisi Naifoğlu
Hakim Yılmaz (Hekimo), Gercüş ilçesinin İz-
dar köyünden Hüsnü Kahraman, Erub ilçesinin
Kalender köyünden katil suçundan sanık ve fi-
rari Tayyip Elçi, kardeşi Abdullah Elçiyi ken-
disine ait bir bağ evinde beslemiş ve 23 Ekim
1964 günü gecesi saat 21 - 22 sıralarında Cüdi
Özdemir ile İsa Efe vasıtasıyla temas temin edip
mezkûr olay tertiplenmiştir. (Cüdi ve İsa, Meh-
met Elçiçek'in adamlarıdır.)

Hacı Mehmet Elçiçek vasıtasıyla Hacı Ce-
mil Yumsağ ile Hacı Yusuf Dündar evlerinden
çağrılıp köyün dışında bekliyen sanıkların yan-
ına getirildiği ve bunları alıp Mehmet Elçi-
çekle birlikte dağa kaldırıldığı haber alınması
üzerine iki binbaşı komutasında muhtelif isti-
kametlerden jandarma müfrezesi tertibedilerek
takiplerine başlanmış olup, şakiler 26 Ekim
1964 günü Hacı Yusuf Dündar'ı öldürerek Şır-
nak istikametine kaçmışlar ve jandarma müf-
rezeleri tarafından takibedildiklerini anlamala-
rı üzerine 28 Ekim 1964 günü Mehmet Elçiçek
ile Cemil Yumsağ'ı sağ olarak serbest bırakmak
zorunda kalarak kaçmışlardır.

Olay tertiplerinden Mehmet Elçiçek ile
suça bizzat iştirak eden Cüdi Özdemir ve İsa
Efe yakalanıp 30 Ekim 1964 günü Erub Sulh
Hâkimliğine teslim ve tevkif edilmişlerdir. Sa-
nikları besliyen Mehmet Elçiçek'in oğlu İzzettin
Elçiçek hakkında da tevkif kararı verilmiştir.
Diğer sanıklardan Hakim Yılmaz, Hüsnü Kah-
raman, Tayyip Elçi, Abdullah Elçi ve İzzettin
Elçiçek aralıksız olarak jandarma müfrezeleri
tarafından takibedilmektedir.

2. Hekimo çetesinin; Molla Mustafa Bar-
zaniye yardım etmesi konusunda ciddi hiçbir
delil ve buna dair ileri bir karine mevcut de-
ğildir. Bunun için köylülerimizi haraca bağla-
dığının ilgi derecesi tesbit edilememiştir.

3. 28 Ekim 1964 günü saat 12 - 14 sırala-
rında Diyarbakır'dan Bitlis'e gelmekte olan
pikapla Bitlis Ziraat Bankasına iki milyon lira
getirirken Bitlis - Baykan şosesi üzerinde biri
silâhsız üçü silâhlı yüzleri maskeli dört şahıs
tarafından pikaba ateş edilmek suretiyle dur-
durulmak istenmiş, fakat şoför vasıtayı dur-
durmayarak olay mahallinden uzaklaşmıştır.

Pikapın içinde bulunan banka şef muavini,
takip memuru veznedar ve şoför olayı Ağaç-
köprü Jandarma Karakoluna bildirmeleri üze-
rine derhal olayın takibine çıkmış, Bitlis
merkez ilçesinin Tutku köyünden köy bek-
çisi Zülbeyir Kaner, kardeşi Ali Han Kaner,
Salihoglu Lezgi Bayram ve Yahya Şimşek
kısa bir zamanda yakalanarak bir heyet huzu-
runda mağdurlara gösterilerek hâdisenin faili
oldukları kesin şekilde teşhis edilmiş ve suçta
kullanılan silâhlarıyla birlikte adalete teslim
ve tevkif edilmişlerdir.

Geçen iki ay evvel Güney - Doğu illerinde
bâzı asayişe müessir olaylar vukubulmuştur.
Günü gününe gazeteler geçen bu olayların
suçluları çok eski zamandan beri takibedilen
firari şahıslardır. Bunlar her fırsatta Güney
sınırlarımızdan geçip gelmekte ve yakalanma-
ları için asayiş kuvvetleri tarafından dik-
katle takibedilmektedirler.

Bu bölgede takviye edilen mahallî jan-
darma kuvvetleriyle plânlı ve sürekli bir müf-
reze faaliyetine, yakında bu bölgedeki bütün
suçluları adaletin pençesine teslim edecek
kuvvet de harekete geçmiştir.

Bu mantakanın hususi durumu nazarı itibara
alınacak burada yapılan tahkikler alınan
neticelerle karşılaştırıldığı zaman semereli ol-
duğunu yüksek takdirlerinize arz ederim.

Akadamı, bilhassa son vakalar üzerinde
endişeye mahal veren bilgilerini bir parçada
ferahlatmak üzere şunları arz etmeyi lüzumlu
görüyorum.

Mâzide işlenmiş olan asayişe müessir fiil-
lerle bugünküleri kıyasladığımız zaman jan-

darmanın faaliyetinde daha ileriye giden bir dikkat, hemen göze çarpacaktır.

Asayişe müessir olan vakalardan 1958 de 29, 1959 da 126, 1960 da 118, 1961 de 112, 1962 de 107, 1963 te 68 ve nihayet 1964 te 41 vaka cereyan etmiştir. Bu yılki suçlulardan 108 kişi tutulmuştur. Geçmiş senelerden bu yıl yapılan takiple tutulan suçluların adedi 85 dir. Bu konuları yüksek takdirlerinize arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Özden.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; Anadolu'nun Güney bölgesinde tahaddüs eden şekâvet hâdiseleri hakkında İçişleri Bakanı Muhterem Öztrak'ın vermiş olduğu izahata karşı arzı teşekkür ederim.

Bir memlekette hürriyetin mevcud olduğunu iddia edebilmek için bilhassa asayişin önemle ele alınmış olması ve bilhassa şekâvet hâdiselerinin tamamıyla ortadan kalkmış olması lâzımdır. Kanısındayım. Eğer bir yerde asayiş yok ise, orada seyahat hürriyetinden, özel hürriyetlerden bahsetmek mümkün olamaz. Her vatandaş gideceği yere korkusuz, telâşsız, heyecansız gidebilmelidir. Vakti Güney - Anadolu'nun bilhassa hudut bölgesi kısmı tabii bir hudutla çevrelenmediği için burada öteden beri, 1926 dan beri böyle şekâvet hâdiseleri olagelmıştır. Gönül ister ki, hürriyetin tam sağlandığı, asayişin kuvvetli elemanlar elinde bulunması icabettiği bu devirde, Güney - Doğu bölgesindeki şekâvet hâdiseleri hemen hemen ortadan kalkmış olsun. Maalesef son zamanlarda bu havaliyi heyecana veren olaylar cereyan etmiştir. 1931 - 1933 senelerinde hasbel vazife bulunduğumuz sıralarda eşkiya peşinde haftalarca dağlarda kalan kaymakamlar, valiler gördük. Senatoda kıymetli mevkiini alan Cenap Aksu'nun, Silvan'a geldiği zaman «Oh, Paris'e geldim» dediğini hâlâ hâtırlarım.

O zaman valiler, kaymakamlar, nahiyeye müdürleri, en ufak asayiş, meselesini şiddetle ele alırlar ve masa başında oturmaktan ise, dağlarda eşkiya peşinde koşarak onları ortadan kaldırmak vazifelerine yönelirlerdi. Bugün de böyle olduğunu görüyorum. Fakat daha fazla heyecan, daha fazla zaptı rapt,

daha fazla meselelerin üzerine eğilişim görülmesini gönülden istiyorum. Meselâ burada jandarmanın komutanı bir Mustafa Tiryaki, Diyarbakır Jandarmanın Komutanı Ali Rıza'yı hürmetle anmayı bir vazife bilirim. Bunlar askerlik hayatlarının uzun zamanlarını hemen hemen dağlarda, eşkiya peşinde geçirmiş fedakâr insanlardı. Fakat bugün de böyle cesur, şerefli jandarmanın subaylarımız, erlerimiz, erbaşlarımız vardır. Ama onlara bu emeklerinden dolayı ne yapıyoruz acaba? Bir aferin diyebiliyor muyuz?. Bakanın bu meseleye bilhassa önem vermesini hassaten rica ederim. Meselâ iki milyon lirayı kurtaran o şöföre ne muamele yaptık acaba? Çağırıldık : Teşekkür ederiz, iyi yaptın dedik mi? İki milyonu kaçırmıştır. Böyle fedakâr hareket eden bir vatandaşa lâyük olduğu mülkâfatı vermeliyiz ki, diğer vatandaşlara karşı bir ibreti müessire olsun.

Muhterem arkadaşlarım, katil suçundan birleşmiş birçok sanıkların müfreze kurduklarını ve Güney - Doğuda hakikaten asayişin ihlâl edici hareketlere teşebbüs ettiklerini İçişleri Bakanının ağzından duyduk. Meselelerin bir kısmının adalete intikal ettiği bildirildiği için bunun üzerinde fazla eğilmeye cesaretim yoktur. İş mahkemeye intikal ettikten sonra bunun üzerinde şekkî şüphle etmek iyi sayılmaz. Ama Hekimoğlu'nun Barzaniye yarım meselesi gazetelerde manşetlerle çıkmıştır. İki cümle ile «delimiz yoktur» buyurdular. Ama bunun üzerinde durmak ve meseleyi daha derinlere indirmek ve bilhassa Güneyden, tertipli olarak gelen bu şakilerin hudutlarımızdan içeri girmelerine mani olacak tedbirler almak ve siyasi maksatların önüne geçmenin zarureti aşikârdır. Bunlar memleketin yalnız âsayaşını bozmak değil, rejimine karşı da bir tertibin içine girdikleri alman ifadelerden ve tutulan zabıtlardan anlaşılmalıdır. Meseleyi daha fazla uzun boylu anlatmak istemiyorum. İş mahkemelere intikal etmiştir. Fakat ben şahsen İçişleri Bakanı muhterem arkadaşımızın bilhassa bu Barzani meselesi üzerine eğilerek, bunun esaslı bir şekilde tetkika tabii tutmasını istiham ve verdiği izahattan dolayı da arzı teşekkür ederim.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

8. — *Cumhuriyet Senatosu Tekirdağ Üyesi Cemal Tarlan'ın, memleketimizde yetişen bazı mahsullerin değer pahasına satılmasına dair sözlü sorusu ve Tarım Bakanı Turan Şahin'in cevabı (6/289)*

BAŞKAN — Sayın Cemal Tarlan?... Burada. Sayın Tarım Bakanı?... Burada. Soruyu okuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki maddelerde yazılı mevzuların Tarım Bakanlığı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygılarımla arz ve rica ederim.

Tekirdağ Senatörü
Cemal Tarlan

1. Memleketimizde yetişen bazı mahsullerin değer pahasına satılması hususunda zaman meselesinin bilhassa mühim rol oynadığı malumunuzdur. Nitekim bazı bölgelerimizdeki zürrağımızın elde ettikleri bir kısım mahsulâtın banka borçlarının taksit zamanı gelmesi dolayısıyla düşük fiyatlarla elden çıkardıkları da bir vâkıdır.

Tarım Bakanlığı; bu gibi mahsulün değer pahasına satılması hususunda banka taksitlerinin her bölgenin hususiyetlerine göre ayarlanması veya hiçolmazsa tahsil zamanının daha münasip bir tarihe tâlik edilmesi hususunda bir tedbir düşünülmekte midir?

2. Bazı bölgelerimizde hasat zamanı biçer-bağlar (orak ipi) sıkıntısı çekilmekte ve bu hal devam edip gitmektedir. Bu hususta :

a) Biçer - bağlar (orak ipi) senevi ihtiyacımız ne miktardır?

b) Bu ihtiyaç ne şekil ve suretle karşılanmaktadır?

c) Bazı ahvalde orak ipi bulunmaması sebebi nedir?

e) Zürramızı ve dolayısıyla Tarım Bakanlığımı yakından alâkadar eden bu mevzu hakkında ne düşünülmektedir?

BAŞKAN — Sayın Tarım Bakanı.

TARIM BAKANİ TURAN ŞAHİN (Muğla)
— Sayın Başkan, sayın üyeler; Sayın Tekirdağ Üyesi Cemal Tarlan arkadaşımızın sözlü sorularına arzı cevap ediyorum :

Soruları aslolarak iki ana kısımda toplanmış vaziyettedir. Birisi zirai mahsullerin değerlendirilmesinde bir faktör olarak ortaya çıkan satış zamanında müstahsılın borç altında bulunmasından dolayı satış mecburiyetini ortadan kaldıran tedbirler manzumesinden hali hazırda tatbikat ne vardır ve bu tatbikatın daha iyiye götürülmesinde nasıl bir tedbirler manzumesine gidilmek istenir fikrinin açıklanmasıdır.

Türkiye, ekonomisini, ziraatla yürüten bir memleket olarak geniş müstahsıl küntlesinin bulunduğu yer olarak elbette ki, zirai mahsullerin mümkün olan ölçüde değeri pahasında satışını sağlamanın bütün unsurlarını tahakkuk ettirmek gayreti Bakanlığın temel unsurlarından birisi olarak yer alır. Türkiye'de çeşitli iklim bölgelerinde, çeşitli zamanlarda idrak edilen mahsuller vardır. Kredi politikası olarak zürra'ın istihsal masraflarına yardım etmek ana masrafına mâtuf olarak Ziraat Bankası eliyle kredi verilir. Bu kredilerin, verilen kredilerin geriye dönüş zamanını mutlak surette mahsulün idrak edildiği, satıldığı ve köylünün eline paranın geçtiği devre içerisinde olmak lâzımdır ki, zürra elindeki mahsulü şu veya bu istikamette tefeciye asgari fiyattan kaptırmaktan kurtulmuş olabilsin. Ziraat Bankasının bu kredilerin verilmesi şekillerinde mahsule bağlı ve mahallî hususiyetlere göre, bir fiyat baremi içerisinde vâde zamanını tesbit ettiği tatbikat da vardır, yapılmaktadır. Ancak, görülebilen bazı aksaklıklar bugüne kadar müşahadelerimiz içerisinde değişik muntakalarda değişik satış şartlarının doğurduğu gecikmelerden, bir takım kelimelerde dahî vuzuha ulaşmak idrak zamanının mahsulün satış zamanının tâyinini mahallî istihsal şartları içerisinde tetkik etmek zorunluğunu Ziraat Vekâleti olarak biz de hissettik. Ve bu mevzuda Ticaret Bakanlığı ile Ziraat Bankası ile temas ettik. Bu temaslarımız bize bu borç ödeme zamanını meydana çıkartacaktır. Tarım Bakanlığı çiftçinin yanında, müstahsılın malını en iyi şekilde değerlendirmesini temin politikasını yürüten bir Vekâlet olarak, kredi müessesesinin çalışma tarzını arkadaşımızın teklif ettiği istikamette bölge hususiyetlerini ve şartlarını da göz önüne almak suretiyle borçlandıranın satış zamanına denk gelmesi hususunda etütlere girmiş bulunmaktadır.

Bu arada bankanın bugünkü tatbikatında ayrıca tetkikler yaptık. Bir ölçü vermek bakımından şu hususu arz etmek isterim.

Meselâ Ankara ilinin Çankaya, Yenimahalle ve Altındağ ilçe çiftçilerinin muamele yaptıkları Samanpazarı Ziraat Bankası ile yapılan temasta:

1. Geçen yıllarda vâde 30 Eylül, ikrazda 1 Ekim iken çiftçilerin umumi arzusu üzerine 1965 ten itibaren vâde 31 Ağustos, ikrazında 1 Eylülle alındığı,

2. Bu ilçeler çiftçilerinin 1964 boreu 1 312 000 lira olup bunun:

	Tahsil edilen lirası		
Temmuzda	8 300	%	0,5
Ağustos	248 800	%	19
Eylül	162 000	%	12,5
Ekim	140 500	%	11
Yekûn	559 600	%	43,0

tahsil edilmiştir.

3. Vâdesinde ödenmeyen kredinin çiftçiye bir külfet yüklenmediği ve ancak bir yıl beklendikten sonra ikinci yılda takibata geçilip masraf yüklendiği,

4. Vâdesinde yapılan ödemenin zamanında ikrazı yapıldığı,

5. Çiftçi borcunu vâde tarihinden önce yatırdığı takdirde ikraz tarihi gelmedikçe kredi aldığı gibi noktalarda fiilen tatbikat halinde tesbit ettirdim.

Muhterem arkadaşlarım, bundan çıkardığım neticelerden birisi de şudur: Ziraat Bankası da kredi tatbikatını, mahallî hususiyetlere göre, mahsülün idrak edildiği ve satış zamanına göre yapmak gayretindedir. Ajanslarıyla ve şubeleriyle mahsülün baremlerini tesbit ederken vâdelerini satış zamanına denk getirmek gibi bir inisiyatif de sahiptir. Bunun yeni ölçüler üzerinde anlayış içerisinde bir revizyona tabi tutulması daima imkân dâhilindedir. Binaenaleyh, mahallî mahsül değerlerini ortaya çıkaracak satış zamanını tanzimde müşterek bir çalışma yapmak suretiyle neticeye ulaşmak mümkün olacaktır. Böylece arkadaşımızın hassasiyetle üzerinde durduğu, köylü elinden malın ucuz fiyatla çıkmasını önleyici tedbirler alacağız ve bu istikamette çalışacağız.

Dokunulması gereken bir husus daha var. Bir ticari şart olarak ortaya çıkan satış süresinin imkânsızlıkları halinde fiyat düşmelerini önleyici bir tedbir yine Ziraat Bankasının normal prosedürü içinde yer almaktadır. O da mal mukabili kredi vermek suretiyle bu malın bir ölçü içerisinde bekletilebilme meselesidir. Bu mevzuda tatbikatımızı inkişaf ettirip elde olan malın daha pahalı satmak imkânının sağlanabileceği zamana kadar müstahsil elinde kalma şartını sağlayıcı bir anlayışın tatbikatla yer bulması gayretine sahibiz ve temaslarımız bu ölçüde banka ile devam etmektedir.

İkinci nokta: Arkadaşımın sözlü sorusunda; memleketimizin biçerbağlar ipi mevzuu vardır, Bilhassa Trakya muntakasında Marmara ve Ege bölgesinin - az olmak üzere - biçerbağlar ipine ihtiyacı vardır. Hasat mevsiminden evvel çiftçi eline yetiştirilmezse hasatta büyük ölçüde aksama olur bir ıstırap kaynağı olur. Geçen yaz bunu ıstırap kaynağı olarak çektik ve geniş sıkıntılara uğradık. Ama çok şükür neticeyi zamanında yetiştirebilmek imkânını sağladığımız için müspet istikamete çevirdik. Aşağı - yukarı Türkiye'nin bugünkü şartlar içerisinde ihtiyaç bölgelerindeki mahsul vasatına göre senelik biçerbağlar ihtiyacımız 300 ilâ 350 ton arasındadır. Mahsülün fazla olduğu senelerde 400, 450 tona çıkabilir ama vasatı 350 ton bir ihtiyaca sahibiz. Türkiye'de bir tek firma İstanbul'da bir firma kendir ve keten Sanayii T. A. Ş. biçerbağlar ipi imal etmektedir. Bunun dışında bir ikinci firma yoktur. Bu biçer bağlar ve balya makinası iplerine aidolan ham madde sisal elyaf denen bir elyafıdır. İthal edilerek memlekette biçer bağlar ipi yapılır. memleketimizdeki yerli sanayiinin inkişafını temin ve biçer bağlar ipi yapan bu fabrikayı devamlı yaşar hale getirmek bakımından biçer bağlar ipi yerine sisal elyafı ithal ettirmek suretiyle memleketimizdeki bu fabrikanın istihsal ettiği maldan istifade ediyoruz. Ancak tedbir ihtiyaca bağlı olarak, fabrika kapasitesini göz önünde bulundurmak suretiyle eksik olabilecek miktarın daha önceden temin edilmesi şeklindedir. Bugün Zirai Donatıma, geçen sene de yaptığımız gibi, son zamnada ithal zorunluluğu ile karşı karşıya kaldık, onu da temin ederek kapatmıştık. Bugün elimizde Zirai Donatım Müdürlüğü elinde 113 ton biçer bağlar ipi vardır. Önümüzdeki devrede de sisal elyafı ithal etmek suretiyle bu fabrika-

da imal edilecek iplerin zamanında kullanılış şartları üzerinde gönderilmesine çalışılacaktır. Geçirdiğimiz sene bize büyük ölçüde tecrübeler verdirmiştir. Ancak Tarım Bakanlığı bu sisal elyafı ithali imkânları içerisinde kontrolü elde buldurmak ve icabında biçer bağlar ipi ithal etmek hakkını kendisinde buldurmaktadır ki, müessese ile bağlantı yapacak olan Zirai Donatım Kurumu her hangi bir sıkışık anında biçer bağlar ipi darlığı çekmemesi için elyafını süratle ithal ederek memleket zürrama bunu intikal ettirmiş olsun, böylece de onun ihtiyaçlarını karşılamış olalım. Bu arada dövizin dışarıya gitmemesini teminen içerdeki bir firma ile anlaşmak yoluna gidilmiştir. Her haliükârda ihtiyaca karşılık elde bir ihtiyat vardır. Döviz de aynı ihtiyatla elde buldurulmaktadır, arz ederim.

Arkadaşımın başka soracağı hususlar varsa onları da cevaplandırırım, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Tarlan.

CEMAL TARLAN (Tekirdağ) — Muhterem Başkan, muhterem senatör arkadaşlarım, Sayın Tarım Bakanının ayçiçeği mahsulleri fiyatları hakkında ve orak ipi mevzuunda vermiş oldukları izahat ve alınacak tedbirlere dair sözlerini dikkatle dinledim. Kendilerine teşekkür ederim. Şimdi Trakya bölgemizde bu mevzudaki tatbi kâta kısaca temas etmek istiyorum. Memleketimizde imal edilmekte olan çeşitli suni yağlarımızın iptidai maddesini teşkil eden ay çiçeği mahsulü Trakyamızda ve hususiyile Tekirdağımızda yaygın bir haldedir. Geçen senelerde, bu mahsulle Orobanç denilen bir tüfeyli ârız olmuş ve zamanla mahsulü çok zayıf bir hale getirmiş ve istihsalı % 50 nin altına kadar düşürmüş ve bu hal zürraa eidden müşkül bir duruma sokmuştu. Ziraat Bakanlığı bu Orobanç denilen tüfeyliye karşı civar memleketlerde olduğu gibi mukavim bir tohum elde etmeye çalışmış ve nihayet bu tohum geçen sene Ziraat Vekâleti tarafından İstanbul'da ki Yeşilköy Zirai Araştırma Enstitüsünde bol miktarda istihsal edilmiş ve Trakya bölgesindeki zürraa dağıtılmış ve geçen sene ekim bu tohumlarla yapılmıştı. Bu sene Trakya bölgesinde yaptığımız geziler sırasında bu tohumların eidden faydalı neticeler sağladığı, hattâ orobanç denilen tüfeylinin % 1 nisbetinde görüldüğü tesbit edilmiş ve bol miktarda mahsul idrak olunmuştur. Ancak senelerden beri zürraa bu mahsulü kit

elde etmesi bakımından Ziraat Bankasına olan borçları da çok güçlükte ödemekte olmaları, bu sene ilk defa böyle bir fazla mahsul elde etmeleri karşısında hem mahsullerini değer fiyatına satmak bir yandan da borçlarından kurtulmak suretiyle bu yükten sıyrılmaklarını düşünmüşler ve sevinmişlerdi. Ancak, bu mahsulün idrak edildiği tarihte piyasa 85 - 90 âzami 100 kuruş üzerinden işlenmeye başlanmış ve banka taksitleri de o aylara tesadüf ettiğinden, küçük zürraa elinde bulundurduğu mahsul bu fiyatlarla elden çıkmış bulunmaktadır. Fakat görüyoruz ki, aradan iki ay geçtikten sonra, ayçiçeği fiyatları birden 125 kuruşa fırlamış, hattâ bugün 128 kuruşa satılmakta olduğu tesbit edilmiştir.

Bu vaziyet karşısında zürraa, köylü, durumdaki Hükümetin haberdar edilmesini ve buna bir tedbir bulunmasını ve hiç olmazsa taksit zamanının biraz geriye alınmak suretiyle fiyatlar tecessüs ettikten sonra bu satışlara başlanması suretiyle bir tedbir alınmasını istemiştir. Şimdi, Sayın Vekilin izahatını dinledikten sonra, kendileri de bu mevzuda Tarım Bakanlığının alâkalı bakanlıklar ve Ziraat Bankası ile temasta olduklarını söylemiş bulunuyorlar ve etütlere de girmiş bulduklarını ifade etmiş bulunuyorlar, Yalnız burada bir nokta var; bu etütler uzayıp giderse önümüzdeki sene de aynı vaziyetle karşı karşıya kalmak mümkündür. Gönlüm öyle isterdi ki, Sayın Bakan kendisinden beklediğim «Bu sene mutlaka bu tedbir alınacaktır ve Trakya'daki zürraa bu sıkıntıdan kurtarılacaktır» demiş olsun. Ama ben yine inanıyorum ki, bu sıkıntılı duruma el basmış, parmak basmış olmalarına göre bu sene mutlak surette bu sıkıntıya nihayet verilecektir. Bir yandan da şu noktayı muhterem arkadaşlarıma arz etmek istiyorum; biraz evvel Sayın Bakanın dediği bu depolama işi Ziraat Bankasının zaten, esasen kendi mevzuatı dâhilinde bulunan bir iştir. Buna sürüm satış kredisi denmektedir. Yani Ziraat Bankası, bu mahsulü değer pahası buluncaya kadar zürraa elinden alacak, depolayacak ve sattıktan sonra da aradaki farkı zürraa iade edecektir. Bu hususta, zannediyorum ki, Ziraat Bankasının çalışmaları vardır. Ve buna mütemayildir. Yalnız burada bir mahzuru Sayın Bakana hatırlatmak isterim. Her bölgede bu mahsulü toplayıp depo etmek biraz müşküldür. Bu hususta bu sıkıntıyı giderecek

bir tedbir alırlarsa, kanaatince en doğru yol mahsulün değerlendirilmesi bakımından ve Tarım Bakanlığının politikasının bu istikamette müspet bir sonuca vardırması bakımından bu sürün satış kooperatifi mevzuunun ele alınması daha faydalı olur.

Orak ipi mevzuuna gelince Daha fazla vakitinizi israf etmek istemiyorum. Sayın Bakanım da ifade ettiği gibi bu daha ziyade, Trakya bölgesine has bir husustur. Ve geçen sene bilhassa bu mevzuda çok sıkıntılar çekilmiştir. Çünkü, bu orak ipini imal eden fabrika memleketimizde tektir. Binaenaleyh, kendisi ne kadar, yapıyoruz, imal ediyoruz ve yetiştiriyoruz, diyorsa da tatbikatta hiçbir surette bu şekilde tecelli etmemektedir. Yalnız, bu sene hakikaten Ziraat Bakanlığının daha evvel elde birtakım stoklar yapmak suretiyle bu sıkıntıyı hissettirmemek gibi bir durumla bizi karşı karşıya bırakmıştır. Ancak, ithal etmek mevzuunda zannediyorum ki, Zirai Donatım bu mevzuu benimsemiş bir durumdadır. Onların alâkahları, döviz mevzuu halledildiği takdirde bir miktar orak ipi ithal edip stok etmenin bu bölgedeki çiftçi için ve zamanında ihtiyacın karşılanması için faydalı olacağını ileri sürmüşlerdir. Bu hususlarda Sayın Bakanım ciddi surette alâkalanacağını ümidediyor ve kendilerine tekrar teşekkür ediyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

9. — *Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tığrel'in, Devrim yazıları adlı esere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/290)*

BAŞKAN — Sayın Tığrel izinli buldukları için gelecek soru gününe bırakılmıştır.

10. — *Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakanlara dair Başbakanın sözlü sorusu (6/291)*

BAŞKAN — Sayın Sakıp Önal?.. Buradalar. Sayın Başbakan?..

BAŞBAKAN ADINA TARIM BAKANI TURAN ŞAHİN (Muğla Milletvekili) — Sayın Başkan, bakanlıklardan toplanacak bilgilerin tamamlanması için sorunun cevaplandırılmasının, gelecek soru gününe bırakılmasını rica ediyoruz.

BAŞKAN — Soru gelecek soru gününe bırakılmıştır.

11. — *Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklarda ne miktarda yemiyeli memur bulunduğuna dair Başbakanın sözlü sorusu (6/292)*

BAŞKAN — Sayın Nusret Tuna?.. Buradalar. Sayın Başbakan?..

Bulunmadıklarından soru gelecek soru gününe bırakılmıştır.

Bu suretle, gündemimizde başka gürüşülecek bir madde kalmadığından 26 Kasım 1964 Perşembe günü saat 15.00 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 17.05

B — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı şirketlerin yönetim kurullarına dair yazılı soru önergesi ve Sanayi Bakanı Muammer Erten'in cevabı (7/154)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sanayi Bakanlığı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını müsadelerinize arz ederim.

Adana

M. Nuri Âdemoğlu

Sümerbank - Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu - T. Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi - Azot Sanayii - T. Çimento Sanayii - T. Şeker Fabrikaları A. Ş. - T. Demir ve Çelik İşletmeleri - Çanakkale Seramik Fabrikası A. Ş. yönetim kurullarına Sanayi Bakanlığınca inhası yapılmış olan kurul âzalarının varsa siyasi menşelerinin halen faaliyette bulunan hangi parti mensubu olduğunun bildirilmesi.

T. C.

Sanayi Bakanlığı 21 . 11 . 1964
Müsteşarlık Yazı
İşleri Bürosu
Sayı : 9/311

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : a) Kanunlar Müdürlüğü 7 . 7 . 1964 gün 4032/7/154 - 5064 sayılı yazıları.

b) Kanunlar Müdürlüğü 15 . 10 . 1964 gün ve 7/175 - 4216/5441 sayılı yazıları.

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun bâzı yönetim kurulu üyeliklerine inhası yapılan kurul âzalarının siyasi partilerle alâkaları hakkındaki yazılı soruları cevabı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımı arz ederim.

Muammer Erten
Sanayi Bakanı

1. Sümerbank, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi, Azot Sanayii, Türkiye Çimento Sanayii, Türkiye Şeker Fabrikaları ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Yönetim Kurulu âzalarına Sanayi Bakanlığınca inha ve tâyin olunan zevatın bugün faaliyette bu-

lunan siyasi partilerden halen hiçbirisiyle alâkaları bulunmadığı anlaşılmıştır.

2. Çanakkale Seramik Fabrikasıyla Sanayi Bakanlığının bir ilgisi yoktur. Ve Yönetim Kuruluna her hangi bir aday inha edilmemiştir.

2. — *Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı yönetim kurullarına inhası yapılan üyelere dair, yazılı soru önergesi ve Sanayi Bakanı Muammer Erten'in cevabı (7/175)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sanayi Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

5 . 10 . 1964

M. Nuri Âdemoğlu
Adana

1. Sümerbank
2. Makina Kimya Endüstrisi
3. Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi
4. Azot Sanayii
5. T. Çimento Sanayii
6. T. Şeker Fabrikaları A. O.
7. T. Demir ve Çelik İşletmeleri A. O.
8. Çanakkale Seramik Fabrikası A. O.

Yönetim kurullarına Sanayi Bakanlığınca inhası yapılmış olan kurul âzalarının bugün faaliyette olan siyasi partilerden varsa hangisi ile alâkası bulunduğunun liste halinde ismen bildirilmesi rica olunur.

T. C.

Sanayi Bakanlığı 21 . 11 . 1964
Müsteşarlık Yazı
İşleri Bürosu
Sayı : 9/311

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : a) Kanunlar Müdürlüğü 7 . 7 . 1964 gün 4032/7/154 - 5064 sayılı yazıları :

b) Kanunlar Müdürlüğü 15 . 10 . 1964 gün ve 7/175 - 4216/5441 sayılı yazıları :

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun bâzı yönetim kurulu

üyeliklerine inhası yapılan kurul âzalarının siyasi partilerle alâkaları hakkındaki yazılı soruları cevabı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Muammer Erten
Sanayi Bakanı

1. Sümerbank, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi, Azot Sanayii, Türkiye Çimento Sanayii, Türkiye Şeker Fabrikaları ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Yönetim Kurulu âzalıklarına Sanayi Bakanlığınca inha ve tâyin olunan zevatın bugün faaliyette bulunan siyasi partilerden halen hiçbirisiyle alâkaları bulunmadığı anlaşılmıştır.

2. Çanakkale Seramik Fabrikasıyla Sanayi Bakanlığının bir ilgisi yoktur. Ve Yönetim Kuruluna her hangi bir aday inha edilmemiştir.

3. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun, bâzı yönetim kurullarına inhası yapılan üyelere dair, yazılı soru önergesi ve Ticaret Bakanı Fennî İslimyeli'nin cevabı (7/176)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak Ticaret Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

5 . 10 . 1964

M. Nuri Âdemoğlu
Adana

1. T. C. Ziraat Bankası
2. Halk Bankası
3. Et ve Balık Kurumu Yönetim Kuruluna Bakanlığınca inhası yapılan üyenin varsa halen faaliyette olan siyasi partilerden hangisiyle alâkası olduğunun liste halinde ismen bildirilmesini rica ederim.

T. C.

Ticaret Bakanlığı
İçticaret Genel Müdürlüğü
Şube Remzi ve No. 4/17143
Banka ve Kredi

19 . 11 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına
İlgi : 15 . 10 . 1964 günlü ve Kanunlar Müdürlüğü 7/176, 4217-5440 sayılı yazımız.

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi M. Nuri Âdemoğlu'nun T. C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası ile Et ve Balık Kurumunun Yönetim kurullarına Bakanlığınca inhası yapılan üyelere dair yazılı soru önergesinin cevabından 3 nüsha ilişikte takdim olunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fennî İslimyeli
Ticaret Bakanı

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sayın M. Nuri Âdemoğlu'nun yazılı soru önergesinde sözü geçen teşekküllerin yönetim kurullarındaki bahis konusu üyeliklere tâyinleri yapılan şahıslara ait bilgi, mumaileyhin evvelece aynı mevzuda vâkı yazılı soru önergesi dolayısıyla 12 . 8 . 1964 günlü ve 4/12167 sayılı yazımızla verilmiş bulunmaktadır. İlgililer memur buldukları eihetle her hangi bir siyasi partiye kayıtlı değildir.

4. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bölge müdürlüklerinin Kastamonu'ya nakline dair yazılı soru önergesi. Köy İşleri Bakanı Lebit Yurtoğlu'nun cevabı (7/180)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Köy İşleri Bakanını tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına tavassutlarınızı saygılarımla rica ederim.

10 . 11 . 1964

Cumhuriyet Senatosu
Kastamonu Üyesi
A. Nusret Tuna

Karayollarının arızalı ve bozukluğu ve merkeze uzaklığı dolayısıyla, başka mahal bölge müdürlüğüne bağlandığı takdirde Kastamonu vilâyeti o hizmetten istifade edememektedir. Bu hakikatin uzun tecrübelerden sonra anlaşılması dolayısıyla, bâzı Bakanlıklar bölge müdürlüklerini Kastamonu'ya nakletmeye mecbur kalmıştır. Köy Bakanlığı teşkilâtının kurulduğu bu günlerde, her cepheden bakımsız kalmış ve Devlet yardımına muhtaç durumda olan Kastamonu'ya bir bölge müdürlüğünün kurulması düşünülmekte midir?

T. C.
Köy İşleri Bakanlığı
Müşavirlik
Sayı : 12-001/550-02330

20 . 11 . 1964

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Genel Sekreterlik Kanunlar Md. 11 . 11 . 1964
tarih ve 4353/5629-7-180 sayılı yazı :

Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A.
Nusret Tuna'nın, bölge müdürlüklerinin Kas-
tamonu'ya nakline dair Bakanlığım tarafından
yazılı olarak cevaplandırılmasını istiyen öner-
gesine verilen cevabın ilişikte ve üç nüsha ola-
rak sunulduğunu arz ederim.

Dr. Lebit Yurdoğlu
Köy İşleri Bakanı

Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A.
Nusret Tuna'nın soru önergesine verilen cevap.

Soru :

Karayollarının ârizalı ve bozukluğu ve uzak-
lığı dolayısıyla, başka mahâl bölge müdürlüğü-

ne bağlandığı takdirde Kastamonu vilâyeti o
hizmetten istifade edememektedir. Bu hakika-
tin uzun tecrübelerden sonra anlaşılması dola-
yısıyla, bâzı Bakanlıklar bölge müdürlüklerini
Kastamonu'ya nakletmeye mecbur kalmıştır.
Köy Bakanlığı teşkilâtının kurulduğu bugün-
lerde, her cepheden bakımsız kalmış ve Devlet
yardımına muhtaç durumda olan Kastamonu'ya
bir bölge müdürlüğünün kurulması düşünül-
mekte midir?

Cevap :

Köy İşleri Bakanlığı görev ve kuruluşu ile
ilgili çalışmalar devam etmekte olup, nerelerde
ne gibi kuruluşların bulunacağı çalışma konu-
su olmaktadır.

Bakanlığım kuruluş, çalışmalarına ilk dört
aylık raporları bastırılarak senatör ve millet-
vekillerine verilmiş ve mütalâaları istenmiştir.

Verdiğiniz bilgiden kuruluş çalışmaları sı-
rasında faydalanılacağı arz ederim.

Dr. Lebit Yurdoğlu
Köy İşleri Bakanı

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

9 NCU BİRLEŞİM

24 . 11 . 1964 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Anayasa Mâhkemesi asıl üye seçimi

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK

İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, açılacak olan Eğitim fakülte-lerine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/270)

2. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Cahit Okurer'in, orta dereceli okullardaki yeni kayıt ve kabul şartlarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/271)

3. — Cumhuriyet Senatosu Afyon Üyesi M. Yılmaz İnceoğlu'nun ortaöğretimde uygulanmakta iken kaldırılan, tek dersten borçlu olarak bir üst sınıfa devam hakkına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/277)

4. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Haydar Tunçkanat'ın, Balıkesir ve Bursa havalisinde son depremden zarar gören vatandaşlara ne gibi yardımlar yapılmakta olduğuna dair Başbakanından sözlü sorusu (6/283)

5. — Cumhuriyet Senatosu Elâzığ Üyesi Celâl Ertuğ'un, Sovyet Rusya ile kültürel alanda münasebetler tesisine dair Başbakanından sözlü sorusu (6/284)

6. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sami Kırdar'ın, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden bâzılarını hedef tutan ithamlara dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/285))

7. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, Siirt ilinde cereyan eden hâdiselere dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/286)

8. — Cumhuriyet Senatosu Tekirdağ Üyesi Cemal Tarlan'ın, memleketimizde yetişen bâzı mahsullerin değer pahasına satılmasına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/289)

9. — Cumhuriyet Senatosu Diyarbakır Üyesi İhsan Hamit Tigrel'in, Devrim yazıları adlı esere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/290)

10. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal'ın, yurt dışına çıkan Bakanlara dair Başbakanından sözlü sorusu (6/291)

11. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi A. Nusret Tuna'nın, bakanlıklarda ne miktarda yevmiyeli memur bulunduğuna dair Başbakanından sözlü sorusu (6/292)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİNCİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

